

שאלה: בתי תתחתן ב"ה בעוד כשבועיים. נוסף על ההוצאה הגדולה שאני חייב לשלם עבור סעודת החתונה, יפלו עלי חובות ענק עבור מסיבות "שבע ברכות" במשך שבוע אחר כך, חצי עלי וחצי על צד החתן. מה תוכל לייעץ לי?

תשובה: חשוב שתדע כי אין חובה לערוך סעודות "שבע ברכות" במשך השבוע אחרי החתונה. כך פסק "בן איש חי" בספרו שו"ת רב פעלים (ח"ד אבן העזר סי' ו). כי מה מקור המנהג לערוך סעודות? מפני שבתקופה העתיקה והתחבורה היתה קשה, מי שגר במקום רחוק ולא הספיק להגיע אישית למקום החתונה, אם הוא היה אדם חשוב והגיע תוך שבוע ימים אחר כך, ערכו לכבודו הסעודה ובירכו שוב כל שבע הברכות. אבל בימינו שהתחבורה קלה, והמרחקים הצטמצמו, כל מי שהוא אדם חשוב עבור המשפחה הגיע לחופה. ולכן כל סעודה של שבע ברכות צריכים להביא "פנים חדשות", אדם יקר שלא הספיק להגיע לחתונה. מפני זה, מנהג זה הוא להגדיל את השמחה, להרבות "רגש". ולפי דברי "בן איש חי" שם "לעשות סעודות מריעות בהזמנת עשרה אנשים כדי לברך ולשבח שמו של הקב"ה". ולכן בעצם, אתה פטור.

יש עוד סיבה להקל. על פי הגמרא (כתובות ז ע"ב) מברכים שבע ברכות **בביתו של החתן**. וכן נפסק במפורש ברמב"ם (הלכות ברכות פ"ב ה"ט) וכן בשולחן ערוך (אבן העזר סא, א). אין מברכים ברכות אלו בכל מקום אחר שהגיעו לאכול שם החתן והכלה. הטעם להגבלה זאת הוא שנאמר במקרא "קול מְצַהֵלוֹת חתנים מחופתם". מתי החתן מרגיש אינטימיות עם אשתו, שמחה ועליצות? כשהוא בביתו. [בימי קדם לא היו אולמות לחתונות, אלא ערכו את החופה ליד ביתו החדש של החתן, ואחרי החתונה הוא והיא נכנסו פנימה]. וכל שכן שאין לברך הברכות בבוא המסובים למסעדות.

וכן כתב החתם סופר (שו"ת אבן העזר סי' קכג) שמיימוי לא ראה עריכת ז' ברכות חוץ מליל החופה. וראה בספרו של הרב שריה דבליצקי "שובע שמחות" (עמ' יב, לד) הביא עוד פוסקים שסברו כך. כך הביא גם בשם הרב עובדיה יוסף, וכך היה מנהג בבל ומנהג תימן.

אמנם הרב הט"ז (בהערותיו לשו"ע אבן העזר סי' סב ס"ק ח) סבור כי אין דין "בבית חתנים" לעיכוב ומותר לברך בכל מקום שהסעודה נערכה לכבוד החתן והכלה. מנהג זה של אשכנזים התאזרח בימינו גם אצל הרבה ספרדים. אבל לדעתי, יש עדיין בעיה של ספק ברכה לבטלה.

לכן אני מציע לטובתך שתשתדל להשתמט מהחוב המעיק הזה. די לכם שתכינו סעודת "שבע ברכות" רק בשבת של השבוע. ולא בבית מלון, כי בכך תגדיל ההוצאות של האורחים שתזמין, אלא תעשה בביתך למספר מצומצם של מוזמנים. וכיון שמדובר בשבת, לא הרבה יבואו להתאכסן בבתי פרטיים עבור סעודה זו.

להכנס לחובות עבור מנהג שאינו מבוסס כל צרכו, לכאורה אינה דרך התורה. ובמיוחד שהנכנס לחובות גדולים מזיק לבריאותו, מפני הדאגות וההתרוצצויות לשלם אותם. גם מי שהוא עשיר, עדיף שיתן הכסף עבור צרכי הזוג הצעיר, בין אם משתתף לרכוש להם בית, או בין לשלם דמי שכירות-דירה לתקופה הראשונה. לא כמו הללו שעורכים חתונות פאר לראווה, ואינם עוזרים כלכלית לצעירים המתחילים את חייהם המשותפים. "החכם רואה את הנולד". לא להיות תקועים בהוה העכשווי.